

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglašje itd. plaćaju se naputnicom ili položnicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, treba to javi odgovarajućem u odgovarajućem pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847349. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka o pođne. Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepotpisani ne tiskaju, a nepotpisani ne primaju. Predplata sa poštarnom stoji: 10 K za obće, 5 K za seljake, 3 K za radnike, 2 K za vojnike, 1 K za studente, 1 K za vojnike, 1 K za studente, 1 K za vojnike, 1 K za studente.

Odgovorni urednik i izdavač: Josp Hain. — U nakladi tiskare: J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 12. maja 1903.

Za preinaku konzularne službe.

Zastupnik Vuković i drugovi mu Hrvati i Slovenici bili su postavili predlog, da se preinaci konzularna služba, proti kojoj ima toliko pritužba. Konzuli su najviše oni državni uslužbenici, koji porazmješteni po ostalih državah i dijelovih svijeta, imaju zastupati probitke i države i državljana naših u stranom svijetu. Rečeni predlog razpravljao je narodno-gospodarski odbor; složio se je u predlogu, koj je došao u razpravu u zastupničkoj kući, i bio tako rekuć bez razprave primljen. Taj predlog sadržaje u glavnom četiri točke. Poziva se naime vladu: da se broj konzularna koliko više pomnoži; da konzularni predstavnici odgovaraju svojoj trgovačkoj zadaći i da i sami primaju u tom obziru inicijativu; da posvećuju veću pozornost osobitim pravom i probitkom izseljenika u stranih predjelih, izkazu radnja i posredovanju za radnju, kao obavještaj o stanju radnoga trga; da se diplomatskim predstavnikom u inozemstvu dadu u pomoć tehnički, gospodarski i trgovački stručnjaci.

Konzularna služba nije jednom imala toliko važnosti kako je ima danidana. Jednom se je naših ljudi malo šelilo u inozemstvo. Danas se jih seli sve više. U tuđem svijetu potrebuju često savjete i pomoći. Dosadnji konzularni predstavnici ili nisu imali smisla za to, ili nisu imali volje. Često su i takovi koji nezadno govorili, osobito s našimi ljudmi, ili koji su našim ljudem protivni, neprijateljski. Hoće li što pomoći spomenuti prihvaćen predlog? Bi pomogao, ako nebi ostao na papiru, ako bi vlada stvar ozbiljno uzela, i što se od nje zahtjeva.

Glede odkaza srbskoga trgovačkoga ugovora.

Svenjemci s jedne a kršćanski socijali s druge strane postavili su prešni predlog, da se odkaze trgovački ugovor sa Srbijom. Postavili su taj predlog obzirom na probitke naših poljodjelaca. Misle da im probitkom škodi uvoz raznih predmeta iz Srbije u našu monarhiju, a to se dodajda po postojećem trgovačkom ugovoru, koj valja s toga odkazati. U tom smislu otvorili su predlagatelji Klemann i Schöpler, inače Kittel i Soukup. Proti prešnosti predloga i predloga samomu govorili su Ellenbogen, Lecher i Chiari, i ministar predsjednik Ellenbogen govorio je obzirom na radnike: „Ako bi se ugovor odkazao, onda bi doista našim poljodjelcem bolje bilo, jer bi skuplje prodavali razne svoje proizvode, al onda bi za radnike bilo gore, jer bi te predmete, osobito živež, morali skuplje plaćati. Lecher, Chiari i ministar predsjednik govorili su proti predlogu po svim to dviju razloga. U Srbiji se iz naše monarhije uvažava mnogo obrtnih predmeta, i k bi to prestalo, kad bi se ugovor odkazao. Srbija je susjedna naše monarhije, i mi moramo gledati da bude gospodarski i financijski čim jača, i oslabila bi, i na

našu štetu, kad bi se trgovački ugovor odkazao. Na svrši bilo je prihvaćeno, da se rečeni predlog izruči narodno-gospodarskomu odboru na pretnos i izvještaj.

Proti nadbiskupu.

Dr. Stransky i drugovi postavili su predlog, da se izpita slučaj, kako je nadbiskup Olomučki (u Moravskoj) Khon došao do originala telegrama jednoga podređenoga svećenika, koj piše u novine pod imenom „Rectus“, a zove se Hofer. U obrazlaganju svoga predloga ojača odmah početkom, da taj predlog nije napreren hiti proti crkvi, niti proti crkvenim ustanovam. U Moravskoj vlada velika razdraženost i zlovolja, koju je prouzročio nadbiskup Khon. On je bio kod njegova imenovanja srdačno pozdravljen, al malo po malo se je ljubav pučanstva preokrenula njegovom krivnjom u zlovolju. Zlovolja je počela s malenkostmi. Nadbiskup dao je u najam sabiranje suša, guba i šumskih jagoda, a tim su izgubili ono nešto dobilka razni siromašni ljudi. On je svoje parke zatvorio pučanstvu. On je svoje svećenike pričio u zakonitj agitaciji za njihove stališke probitke. Tamo se među ostalimi agitira za ukinuće celibata. On je započeo progoniti svećenike i obzirom na njihovu narodnost u toliko, što je svećenikom česke narodnosti zabranio sudjelovati kod narodnih, posve zakonitih agitacijah. Jednoga česka svećenika je premjestio za to, jer je držao česko predavanje. On je svim svećenikom u Olomoucu zapovjedio da izstupe iz tamošnje „Besede“ (Citaoalice). Sve više se opaža, da radi na slavu Germanije (tako naši neki u Primorju na slavu Italije). Tim svim došao je u sukob sa javnim mnenjem. Da se obrani, učinio je dalnju pogrešku tim, što je ustanovio novine, u kojim je pisao najostrijih i najnaprasitijih članaka, te tako dražio proti sebi obširno još jače. Proti tomu njegovu postupku izašao je u českom „Pozoru“ oštar članak. Jedan na to se odnoseći telegram svećenika Hofera dobio je kod telegrafičkoga ureda u originalu, dao ga fotografirati, poslao nekome vještaku u pisanju na izpit; a taj je tobož obnašao da je telegram svećenika Ocaseka. Ovaj je za to i kažnjen bio, „prijem“ posve neuduzan. Valja svakako izpitati, kako je nadbiskup do toga telegrama došao. I on je kriv, što je nekoga naveo da mu je telegram dao, al krivac, koga se mora kazniti, je dočelni brzojavni činovnik.

Odjelni predstojnik ministarstva trgovine Neubauer pročitao je odnosne ustanove glede tajnosti brzojava i rekao, da mora biti činovnik koj je radio proti tim ustanovam kažnjen. Velikim zanimanjem slušalo se je dra. Scheichera, svećenika, počastnoga kanonika, profesora kanoničkoga prava. On je, veli, govorio proših dana sa svećenic iz Moravske, i pozna odnose. Jedan mu je pisao: „ni pas nebi mogao tako dalje živiti“. Mi svećenici morali smo već mnogo toga podnesti, al najbolnije je za nas, kad naši poglavari postanu naši mučitelji; ako oni, koji u obilju žive, koji se tako rekuć guše u mnoztivu časti, postupaju

pasji sa onimi, koji rađe u vinogradu Gospodnjem, tada postaje noć oko nas i u nas, tad se gubi svako pouzdanje. Kako tko činovnika, tako imbra biti ikod svećenika žapt. Al kad bi šutili u ovakvom slučaju kakov je Olomučki, onda bi mladi ljudi rekli: u stališgdje se ovako postupiti neidemo. U tom slučaju je jedan svećenik predbacio kojesta nadbiskupu. I Spasitelj se je predbacivao, al se on za to nije osveđivao. I papom se je predbacio sa strane pisaca, a ovi se časte kao sveti. Očaseka se je krivo osudilo na temelju suda jednoga vještaka u pismu, osudilo se ga je bez da mu se je dalo prilika braniti se. A po kanoničkih propisih bi mu se bila morala dati prilika za obranu. Nadbiskup nije smjao biti sudac u svojoj stvari. Često, osobito prilikom mladim misli, veli se, da je svećenik više nego angel i svetac. A čovjek takovom časti biva zatvaran bez da se može braniti. Govornik neželi, da se carevinsko vieće mješa u crkvene stvari. Mi žalimo što se je dogođilo, i izričemo svoj sud. Nam svećenikom je ljubav do crkve uvijek u sreću; naše pravo zahtjevanje sada i ćemo uvijek.

Mnogo oštrije govorio je proti nadbiskupu Khonu socijalni demokrat Schummayer, i navadjao razne slučaje njegovoga neljudskoga ponašanja.

Od Svenjemaca, otvorenih protivnika katoličkih, nije niko govorio, al su kod razprave živo sudjelovali sa medju-klici. Osobito kad je Stransky govorio. On je najme židovskoga roda, al kršćanin. Isto je i nadbiskup Khon. Još njegov djed bio je Žid. I kad je Stransky proti njemu govorio, osobito kao germanizatoru, onda su Svenjemci vikali: Držite si ga, mi ga nećemo.

Dne 5. maja je još govorio za prešnost predloga mladočeski zastupnik dr. Reichstädter i navadjao novih dokaza proti nadbiskupu Khonu. Posve kratko se je izrazio dr. Stransky u svojem zaključnom govoru, i preporučio prešnost.

Prešnost bila je prihvaćena sa 70 proti 35 glasova. Toliko da se je skucalo preko 100 zastupnika da se je u obće moglo glasovati, i toliko da su se za prešnost dobile dvie trećine.

Onda se je razpravljao predlog sam. Za ovu razpravu se je priredio Svenjemac Eisenkolb, taj najfanatičniji prodikac za odrgnuće od Rima („Los von Rom“). Khona i njegov postupak uzео je za dalnji dokaz tobožnje potrebe odrgnuća od Rima. U istom smislu reko je nekoliko rieči Svenjemac, bivši c. i kr. častnik, Malik. To je izazvalo dr. Hrubana, člana katoličke stranke u Moravskoj, te je ustao da brani, ne Khona, nego vjeru i njezine ustanove. Svenjemci htjeli su da ponore, htjeli bi bili na svaki način da mu zaprieče govoriti: Kao da imadu samo oni pravo govoriti! Govorio je još Choc, i razprava bila je zaključena.

Imalo se je glasovati. Al se uza sav trud nije moglo stjeroti 100 zastupnika. Njeki su manjkali načelno, po predležućoj odluci, da se u takve stvari uplićati neće. Njeki nisu marili, jer njim nije do uzdr-

žanja parlamenta. Mnogi su odsutni iz Beča. Sve kaže staracku bolest u kojoj se parlamentat i parlamentarizam nalazi. Danas se je glasovalo o predlogu Stransky, i taj je po većini bio primljen.

Sa Kvarnera.

II.

U zadnjem dopisu govorio sam o školskim prilikama, a sada da napišem o hrvatstvu u crkva.

Da se je u Malom selu glagolalo dok je bilo popova glagolasa, o tome nije dvojbe.

Ta i danas se pjeva epistola i evanđelje hrvatski. Od onih šest župa u krčkoj biskupiji, gdje se ne glagolja, spada i župa Mali Lošinj. Nu za to se od uvijek propovjedalo i druge funkcije obavljale na hrvatskom jeziku! Tek ove godine se prvi propovjeda po blagdanima talijanski — a po nedjeljama hrvatski. Kad se ove godine prvi put propovjedalo na Josipovo (19. ožujka) talijanski, naroda se to čudno dojmilo — bila je ta propovjed i slabo posjećena! Od starih se ljudi znalo čuti, da su nastala sada zla vremena, jer da se politika već uvukla u crkvu. Pisacu ovih članaka rekao je sa najvećom zalosću — jedan starac od sedamdeset godina, da neka se poruči onima, na koje ide „da ovo nije“ — pokazujući na crkvu — „ni kuća talijanska ni hrvatska, već božja!“ A bilo je starih žena, koje su plačući kuci došle iz crkve, što ne mogu obaviti svojega zavjeta sv. Josipu, jer nisu mogle razumiti propovjedi, jer je bila talijanska. A slično je bilo i na 25. ožujka!

Zalostno je, što se je uvelo tu ničim opravdanu novotariju za volju onih kojim smrdi crkva kao i nečistomu tamjan, jer je to sve njihovo maslo.

A da se vidi još bolje, kako su zalostne prilike glede hrvatstva ovdje, mora da se i ovo spomene. — Kako nijedne godine imade ove godine ovdje Hrvata iz Banovine veliki broj na oporavku. Pa su ti Hrvati umolili sv.čenika iz senjske biskupije — koji je isto tako ovdje na oporavku — da bi im na Uskrs misio tihu svetu misu u glagolskome jeziku. Ali to mu bijaše onemogućeno na način takav, da nas je stid o tomu šire obćinstvo izvesti.

O drugim stvarima, koji bi bile vrijedne da se spomenu u javi, netreba pisati, jer i iz ovoga, što je rečeno, bit će dovoljno, da se vidi, kako hrvatstvo ovdje ima silnih neprijatelja.

Zaključiti nemogu, a da ne polakneme Hrvate — ma gdje bili — da, ako trebaju oporavka, ako hoće postignuti združeno zdravlje, da dolaze ovamo, jer će ga sigurno postići, jer je blago podneblje, ugodno mjesto! A uz to će doći u doticaj sa ovdješnjim Hrvatima te će upoznati pobliže istarske stvari, uvidit će jedno stanje onih, koji se nazivaju Hrvatima! A to će ga oduševiti, potaknuti, da ma gdje bio, radi svaki po svojim silama, da im pomogne braći u teškoj borbi, da im priskoći na pomoć obiljati milodari za

prekoristnu družbu sv. Cirila i Metoda, koja jedva ih može osloboditi od duševnog i tjelesnog robuštva.

Tako rado pospješiti ćemo izpunjenje narodnih naših skupnih težnja ponajpаче slobodu i samostalnost hrvatske domovine, u kojoj moraju naći mjesta i naša siromašna braća — istarski Hrvati.

Velebitski svećenik na oporavku.

Svega po malo iz Liburnije.

Nakon tolikih požurnica, pritužba, brzojava, interpelacija, naše slavno c. kr. zemaljsko školsko vijeće za Istru ipak se jednom odlučilo riješiti molbu roditelja iz Voloskoga za ustrojjenje hrvatske pučke škole, podnešenu „anno Domini“ 1897. Na svojoj zadnjoj sjednici je naime c. kr. zemaljsko školsko vijeće za Istru zaključilo, da se ima u Voloskom ustrojiti na pučkoj školi jedna paralelka sa hrvatskim nastavnim jezikom. Tako eto, nakon 6 godina, c. kr. oblast priznaje zakonom zajamčeno pravo na elementarnu obuku u materinskom, hrvatskom, jeziku. — Nego sad će jedva započeti pravo „via crucis“. Zemaljski će naime odbor za Istru protivu tomu zaključku c. kr. zemaljskog školskog vijeća za Istru rekurirati, pak će proći još pet ili šest godina prije nego bude 80 hrvatske djece u Voloskom imalo svoju hrvatsku pučku školu dočim 30 većinom došepene i doklaćene talijanske dječurlije ima na Voloskom pučku školu sa 2 razreda. — To se može dogoditi samo u Austriji!

Kako ste bili već javili, je državno odvjetništvo na Rieci dne 10. aprila t. g. na zamolnicu c. kr. zemaljskog suda u Trstu zatvorilo nesretnog Krstića, da ga izruči ovim oblastima na izvršenje raznih kazna prisudjenih mu po sudovima u Trstu. — Dne 30. pr. m. bijaše Krstić iz riečkog zatvora odpremljen na Volosko. Taj dan popodne dođe oko 3 sata sa jednim kancelistom k. tribunala na Rieci u Volosko pak se obojica uputiše mjesto na sud, u kremu k. Rozi. Tu pričekaje Krstića talijanske perjanice iz Voloskoga: Costantini, Puović, te „infallibili“ nekoi činovnici poreznog ureda na Voloskom. Nakon što se bijaše Krstić s njima rukovao i ponapio rujnog vinca, odprati ga riečki kancelista na sud, tu se s njime izljubi i oprosti a Krstić ode u hlad za nekoliko mjeseca. Da je za Krstića pravo mjesto zatvor znadjasmo odavna. — Čudimo se samo kako mogu c. kr. činovnici, koji bi ipak morali doniekle gledati na ugled, obćiti sa takvim čovjekom kakav je Krstić i u privatnom i u političkom životu. Nego mare nekoi Talijani za takve stvari. Što je tko veći nitkov izdajica itd., toga oni više vole samo da radi: „per la madre patria Italia“. — Na čast Vam bilo, gospodo Latini! Krstić je vredan Vas a Vi njega! „Similis simili gautet! Za ovdjesnjimi Talijani zavadjaju se takodjer nekoi naši „poperdili“, osobito nekoi ženske, koje se spremaju, da će Krstiću u vizite u „Hotel Virant.“ — Svakom nepriistranom čovjeku pak upada, što Krstić ostaje ovdje u zatvoru. Pitao je, da smije odsjesti u Voloskom. Bijaše mu dozvoljeno. Zatim pitao je, da smije odsjesti u Trstu. Bijaše mu dozvoljeno. — Sada je opet, nakon bjega na Rieku opet pitao, da smije odsjesti u Voloskom, pak su mu opet i to dozvolili. Naravski! ovdje ima svoje prijatelje i protektore, pak će mu bolje biti u zatvoru nego kod kuće. Morala od toga? Budi što hoćeš i kakav hoćeš, budi sve zlo na svijetu, samo budi Talijan, pak ćeš u Istri i u Primorju dobro prolaziti. Tako je!

Govorka se, da ide talijansko parobrodarsko društvo „Unione Istriana“ napried kao rak. Od trili parobroda, što su prije

brodila „per il bel Quarnero“ sada, ne brodi nego jedan, a i taj čini vrlo mrsave poslove.

Dne 2. t. mj. imali su u tom poduzeću zainteresovani nekakovu skupštinu. Na istoj se ustanovilo, da vlada nije još odobrila ustrojjenje toga dioničkoga društva, a da se je ipak potrošilo više od polovinu kapitala uplaćenog od pojedinih dioničara. Zaišta liepi poslovi. Još nije društvo ustrojeno; a već je dionička glavica za isto potrošena. Valja pak da znate, da su tim poduzećem upravljali već od prvoga početka lovranski novopečeni „Talijani“, koji na žalost uplaćenog i nesretnom lovranskom obćinom. — Oni pako, bijahu već toliko lukavi, da su većinom uzeli za sebe samo po jednu dionicu toga društva a 50 k ili najviše po dvie dionice, tako da su od toga poduzeća imali mnogo raznovrstnih koristi kao: provincijala itd., a škode nikakve. — Nekoi pak lovranski kmeti dali su u to poduzeće na stotine i stotine, a nekoi stranci na hiljade, koje će teško više vidjeti. Tako eto ide to talijansko poduzeće kao i glasoviti opatijaki kazino. Kolikim sumom i hrupom bijaše to poduzeće započelo. — Tu su ljetele pjesme, tu glasbe, tu grožnje, tu hvale, pak? Sve se razplinulo kako pahuljice sniega. Zašto? Zato, jerbo nekoi naši Talijanski nisu sposobni za ništa pametnoga nego za komedije i jer su na silu htjeli da njihovi parobrodi budu širili po Istri a osobito na Kvarneru talijansku kulturu!

Lovranski Kukuma bijaše do nedavno na smrt bolestan. Pošto Bog hoće da se griješnik okaje, povratio mu zdravlje. — Dok bijaše bolestan, u lovranskoj „podestariji“ bijaše ipak nekoliko snosljivosti. Sada otkad je ozdravio, često je na obćini, pak je nestalo te snosljivosti napram Hrvatim. Predproše subote bijaše u Lovranu obćinska sjednica. Među inim bijaše na dnevnom redu imenovanje dra. Chersicha, Tomasja i Cleve počastnim građanima u Lovranu. — Predstoje naime obćinski izbori u Lovranu, pak se Talijanski pobojaše, da bi mogli Hrvati predobiti obćinu, a oni sada opet imenovaše tri Talijana za počastne građane nakon što su pred par godina imenovali njih devet. Ako bude tako dalje išlo, do nekoliko godina mogli bi imenovati u Lovranu počastnimi građanima sve talijanske „stagnare“ i „lumbrelare“. — Žalostno je, da c. kr. vlada tako očito fasificiranje izbora trpi. Nego šta se čudimo. U Primorju sve služi talijanskoj stranci, talijanskoj ideji. Sve radi na tom, da čim prije u austrijskom Primorju zavlada „La fulgente stella d' Italia“. — Gospodo u Beču! jeli vam pravo? Nam je, jer mi ćemo se jur nekako sami obraniti.

Kako je čitateljem „N. Sloge“ poznato, bijaše nedavno od talijanskih zastupnika obćine Veprinac imenovan obćinskim tajnikom-blagajnikom poznati onaj M. Marijan Marchi. Isti nije još nastupio službe. Vele najme, da je molio rok od dva mjeseca za nastupiti službu. — Došao sada ili kasnije, Veprinacki puk ima o njemu vrlo slabo mnjenje, pak bi bolje učinio, da ide makar u Grčku, nego da dođe u Veprinac. U ostalom slobodno mu doći. Osvjedočit će se barem o preziru ovoga poštenoga puka prama takovom odpadniku.

Domaće stvari.

Od vjernog čitatelja „Nase Sloge“, kojemu nesmijem zamjeriti, ako nezna hrvatski pisati (jer je stare škole) primio sam slijedeći sastavak da ga upotrebim u „Domaćim stvarima“. Da se vidi, kake i drugi suđe, eva ga u originalu: „Guerra! Chi, dove, perchè? Non si tratta nè di Salonichi, nè dell' „Arpad“ che in asette di battaglia parte da Pola al canto dei marinai:

„Ostavite me moram bjonda“ — ma semplicemente della „Batracomachia“ fra l'italianismo „liberale“ della clique dominante e il clericalismo „italiano“ di Don Zanetti. Naturalmente, il primo porta fuori lo „spauracchio“ della Slavia: e contro il secondo insorgono i socialisti gridando: „Salesiani ante portas!“

Povero Dr. Glezer, che hai tu fatto col rilasciare l'attestato di lode al canonico Guth? Si capisce che il Governo, annuntee Sua Eccellenza Monsignor Flapp, ha voluto fare un „piacere“ al Dr. Glezer e ai suoi fedeli col nominare altri due Slavi a canonici onorari del Capitolo concattedrate, interpretando i sentimenti „benevoli“ del suddato Jupiter tonans verso i canonici Slavi appunto dalla lettera rilasciata a Monsignor Guth.

E dire, che con tanti „Slavi“ a capo della Chiesa in Pola, la lingua slava n'è assolutamente bandita, laddove al tempo dei Daris, Biassioli ecc. — italiani puro sangue — vi regnava quasi sovrana. Ma quelli erano tempi, quando la „politica“ non c'entrava nella chiesa: adesso invece la clique dominante, coadiuvata da ogni parte — ab aula et a curia — vuole che anche la Chiesa serva ai suoi scopi, sintetizzati nella snazionalizzazione degli Slavi“.

Preporučam se za drugi put!

U Puli se imadu otvoriti dvije nove pučke škole: jedna u Šijani, vulgo Plehutim, druga prama Verudi. Kako je grad narastao i u velike se razširio, treba zaista da se te škole otvore, jer obstojeće nisu već dostatne za broj djece niti prikladne za pohadjanje iz odaljenijih krajeva.

Kad se radi o školi na selu, to se uzkomesha pol svijeta: naročito za ustanovljenje „naukovnog jezika“ drže se komisije, lete spisi, molbe i pritužbe, i nakon više godina mora odlučiti usljed utoka slavne junte u Poreču sam upravni sud u Beču.

U Puli nije od toga ništa: niti je tko pitao ljude u kakvom će jeziku škole, niti je oblast školska tražila bilo kakve izvide: obćina i junta, a za njima i pokrajinsko školsko vijeće — odlučili da su se imaju otvoriti škole s „talijanskim“ naukovnim jezikom. A haš krajevi, za koje su te nove škole određene, ne trebaju talijanskih škola, jer su napućeni skoro izključivo hrvatskim narodom; s druge strane obstojeće škole na Piazza Allighieri i u Sv. Martinu su i više nego dostatne za Talijane, jer već sada i same pozoblju dosta slavjanske djece.

Nebi li bilo ljudski, pošteno i pravedno, da nove pučke škole budu hrvatske?

A propos, što se jezika liče, našeg milog hrvatskog jezika, griese mnogo mnogi u Puli. Za danas neću imenovati nikoga: nit gospodina u vojничkoj ili inoj čarškoj službi, nit trgovca ili obrtnika, nit posjednika ili radnika: a svi, zalibože griese, jer zastupljaju svoj jezik dajuć mjesta tudjemu, tko njemačkomu, tko talijanskomu.

Ima slučajeva, koji se dadu opravdati obzirom na vlastodržce i razne potrebe, ali istina je, da bi i šiba bila opravdana u više slučajeva. Jerbo, kako ćeš opravdati, da se recimo, muzko otudjuje narodu, čim se uđa za Švabicu ili Talijanku ili pak opet da se Hrvatica, Slovenka, Českinja itd. izgubi za svoj narod, čim podje za inorodnog muža? U svakom slučaju smo mi koji plaćamo taj grozni davak te se gubi sila narodnih bića, ne shog drugog razloga, nego li shog svojega nemara i svoje indolencije.

Na primjer: Primorje od Rieke do Karlobaga, ciela Dalmacija, sva Budulija i sva Liburnija ter iz uže Istrije sva Pazinština — daju Puli najveći kontingent pritoka, pa ipak vidimo žalostnu činjenicu, da taj prtok, stono dolazi ovamo iz najhrvatskijih strana, gubi malo po malo

svoj narodni značaj i utaplja se u moru tudjinstva. To je gola činjenica, to nije umišljena fraza: niti neumjestno zanovatanje: a ja kažem, da tomu treba iskati uzrok u zanemaranom odgoju našega puka u spomenulim krajevima, u zapuštenosti pri stvaranju značaja, u pomanjkanju svakog nastojanja, da se puk uzgoji za svijet, a ne tek za maleno okružje pojedinih plovanija i kapelanija!

Ovih dana je zapovjednik ratne mornarice, admiral Spaun, slavio pedesetogodišnjicu svojega službovanja. Ja ga ne poznám niti marim poznati, a još manje iztraživati, što je čovjek mislio i radio u zvaničnom smjeru. Jedno samo ću iztaknuti: a to je, da je Spaun vjerno slijedio stope pokojnoga Sternek-a, koji je, kako i najbolji strukovnjaci priznavaju, sve činio, samo ne ono što bi za mornaricu bilo korisno. A najkorisnije bi za austrijsku ratnu mornaricu bilo, da bi istrijbio iz svojih redova talijanski duh ter dala prilike ljudima, da ostanu Hrvati, služe u njoj bez svoje štete. Nasuprot, pod Spaunom, kano i pod Sternekom, hrvatski se jezik trpi tek za silu, a tko hoće da napreduje, treba da se otudji svojem narodu, da zaboravi svoj jezik, da pomaže stvarati „jedno teslo u tudjinskoj ruci“.

Novi Joraleto.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Fr. Jurinoj moj, blaze našem Leprincanom Jur. Ča za to, da imaju anjela za potestu Jur. A, zlođeja! Jur. Morda za to, da su dobili nekoga Grega? Fr. Ajho! Jur. Lego zač? Fr. Za to, zač da te njim talijanski va-pori iz Lovrana zadimet pod samim crekvuz. Jur. Aj vraže, ča te kanal skopat? Fr. Bravo da te, Kukuma da je zel in prezu. Fr. Biš mi ti znal povedet, kade je Oprino na Lovranštini? Jur. Vej se ga zlodej, ja nisam tega ime-nikada čul. Fr. Ma nejde tamo mora bit, zač lovranski poprdri pišu va talijanskih gazeta da te na ten blaženem Oprino u saditi tabularni libri. Jur. Strpi se no, ču malo za to poprdri Blejamina al Kukumu, pak ču ti drugi put povedet.

Pogled po Primorju

Paljsko-rovinjski kotar Upozoravamo p. n. obćinstvo III. akademiju našeg „Prvog istarskog Sokola“, koja će se obdržavati u subotu 17. t. mj. u vlastitim prostorijama u sadi večer uz slijedeći raspored: 1. Na svih izvršujućih članova kolom u raz-užnu prapnu školske koračnica. 2. Skup-vježbe sa batinama uz prapnu gla-

Školsko v...
za na...
za i hrv...
anje dvj...
dnjakog...
na sa sk...
Ulazni...
re i K...
Hrvata...
t. mj. ob...
o prvom...
slu razpr...
or, kaosl...
dio hrvat...
dje prvi t...
P...
Debril...
da je lanj...
gestinštv...
ku talijan...
temelju u...
teljem. N...
vatsku gin...
ukinulo o...
o Franjo...
jenog rodb...
dište u B...
99 iz 1903...
potvrdio r...
ga u njoj...
Konštit...
Tinjana...
1. tek. mj...
ristupila k...
pristupila...
zastanike p...
lanici već...
a je nasto...
tepm i pr...
hodnjim d...
je globom...
kapetan n...
narvom. T...
zbori samo...
oš jednom...
itu, da si...
Značajna...
nagovorio...
koji se drži...
Du mu pak...
lako je eto...
strane, s koj...
talijanski...
njanskom o...
P...
Talija...
(Castelven...
koji rodolj...
lijanski dos...
menka i prij...
na biskupsk...
puku rekoše...
na molbu za...
i običaja u...
lamo pitaju...
1. da budu...
poviedi mje...
vatske (slorv...
sada su nain...
vatske propo...
spomenutih...
vatske narod...
ili procesija...
pošto hrvatsk...
davnine i 3...
ronauk ili k...
talijanski, p...
10 postolata...
upravljena bi...
mi ovim upo...
janskih sple...
mili podpie...
Presjvel...
sam osvjeđo...
njega posjeta...
janske naroda...
Is Grožn...
šest mjeseca...
presvj. g. bis...
prava u krivi...
nam je već t...
nu vidimo na...
sadržje ništa...
je doduše od...
da je dobio...
od biskupa, a...
za lanjski s...
putem, neobaz...

moru...
ne...
anove...
skati...
puka...
tenosti...
jkanju...
ji za...
je po...
mor...
o pe...
Ja ga...
a još...
islio i...
samo...
vjerno...
kaju...
vaju...
maricu...
a au...
istri...
h ter...
hrvati...
aprot...
h, hr...
a tko...
otodji...
ik, da...
nskoj...
leto...
kege...
ki va...
amu...
zel in...
je...
imen...
ran...
zeta...
o z...
popti...
ti...
ju...
AT...
vo...
ars...
sub...
n...
zav...
skul...
glu...

Skolsko vježbanje svih izvršujućih članova pred, kojim i ručama, dizanje za i hrvanje (četiri odjela). 4. Slobodno pjevanje dviju para članova. 5. Vježbanje činjackog zbora na preši, konju i ručama sa skupinama. 6. Prosta zabava i s. Ulaznica za članove 60 h., neplaćeno 1 K.

Hrvatska rasprava u Rovinju. Dne 1. m. obdržavala se pred rovinjskim prvomolbenim sudom u gradjanskom slu rasprava, kod koje su cijeli sudbeni or, kao što stranke i odvjetnici upotriebili hino hrvatski jezik. Mislimo, da je to dje prvi takav slučaj.

Pazinski kotar:

Dobrillne štipendije. Jedna od tih je lanjske godine podijeljena od nastavnictva Franji Dobrili, Pazincu, učesu talijanske realne gimnazije u Pazinu temelju uztrajenog rodninstva sa osnošteljem. Na utok sunajecatelja polazećih vasku gimnaziju u Pazinu, ministarstvo ukinulo odluku namjesticnista s razloga, o Franjo Dobrila nije dokazao uztrajenog rodninstva osnovatelju. Upravno odbije u Beču rješitbom 21./1. 1903. br. 59 iz 1903, odbio je utok Franja Dobrile potvrdio ministarstvenu odluku sa razloga u njoj navedenih.

Konstituiranje novog zastupstva Tinjana, koje je imalo uzsljediti dne 1. tek. m., odpalo je, jer manjina nije pristupila k sjednici. Ona bi bila valjda pristupila, ali je htjela prije kroz svoje zaslanike povesti neke pogovore sa izanjalnoj većine. Kotarski glavar pak, mjesto a je nastojao skloniti manjinu na pristup epim i pristojnim načinom, scienio je hodnijim da pokuša prisiliti nju, prieteć e globom. Bilo bi doba: da se g. kot. apelan nauči ne smatrati naš narod narvom. Tako će eto oni, kojim su svaki zbori samo prigoda za bezplatno žerilo, os jednom neko pristupit k gužusnom kotu, da si napune svoj nezasiiti truh. Značajna je i ova: Čujemo, da je kapetan ngovorio nekom novozabranog zastupnika, koji se drži Talijanom, talijanskim jezikom. On mu pak odgovorio hrvatskim jezikom. Tako je eto g. kapetan bio podočen sa hrane, s koje se nije nadao, da nije mjesta talijanski, kad uređovno nastupa a tinjanskom občinskom uredu.

Porečki kotar:

Talijanske spletke u Kaštolu. (Castelvenere). Od tamo nam se tuže nek koji rodoljubi, da su nekoi tamošnji talijanski doseljenici izmamili podpise od neuka i priprosta puka na nekakvu molbu na biskupski ordinarijat u Trstu. Neukomu puku rekoše ti spletkari, da traže podpise na molbu za uzduvanje starišnjih obreda i običaja u domaćoj župnoj crkvi, a kad tamo pitaju talijanaši biskupski ordinarijat: 1. da budu unaprijed u župnoj crkvi propoviedi mješovite, t. j. jednu nedjelju hrvatske (slovsinke) a drugu talijanske. Do sada su naime od postanka one župe hrvatske propoviedi, jer je sav puk osim spomenutih tudjinaca ili doseljenika hrvatske narodnosti; 2. da se kod obhoda ili procesija sve moli i pjeva latinski, ni pošto hrvatski, kako je to običaj od davne davnine i 3. da ima đasobrižnik učiti vjeronauk ili kršćanski nauk u školi samo — talijanski, premda ga nebi razumjelo ni 10 postotaka djece. — Takva je molba upravljena biskupskom ordinarijatu te ga mi ovim upozorujemo na slepariju talijanaških spletkara, koji su prevarom izmamili podpise ili križeve od nekih župljana! Presvjedli g. biskup mogao se je i sam osvjedočiti prigodom svoga posljednjega posjeta, da oni župljani nisu talijanske narodnosti niti žele Talijani postati.

Iz Grožnjana pišu nam: Već je prošlo šest mjeseca odkad smo izručili molbu presvj. g. biskupu, da nam povraiti naša prava u crkvi obzirno na naš jezik, a on nam je već tada obećao svu svoju pomoć, nu vidimo na žalost, da već ni biskupi ne drže ništa do svoje ričei. Rečene par: je doduše od strane biskupskog ordinarijata, da je dobio naš župnik naloge i dekrete od biskupa, ali on za to sve mari kao i za lanjski snieg. On ide napried svojim putem, neobazirajuć se ni na naše molbe

ni na biskupove dekrete. Ovdješnji liberalni talijanaši pohvališe nam se, da je župnik dobio 22. pr. m. j. strog nalog, da nam mora prodati hrvatski ili slovsinski, ali da on toga neće učiniti, makar se biskup postavio na glavu. Od koga su to talijanaši doznali, nije teško pogoditi.

U velikom čednu kolani su po naših selih A. S. i M. C. sa nekakvim spisom, tražeći podpise i križeve. Oni rekoše seljakom, da traže podpise za molbu neka bi župnik Vaselli i nadalje ostao u Grožnjanu, dočim bijaše to molba, da se odpravi posve hrvatsku propovied iz naše župne crkve. Našli ludih i neukih seljaka, koji im podrkižase molbu, koja je valjda odputovala u Trst. To je prosta prevara, radi koje bi imali biti oni slepari predani sudu. Biskupski ordinarijat morao bi povesti sam iztragu.

P. S. Naknadno doznajemo, da je kazao g. župnik, da se neće u buduće podučavati ni kršćanski jezik u crkvi našu dječicu u našem jeziku i da je pripravan radi odstupiti nego li prodati u našem jeziku. Dali je to istina, neka pitaju g. g. na ordinarijatu.

Novovašani, čujte! Porečka „baba“ srdi se u svojem zadnjem broju, što je Misidoris slavio u svojoj trgovini uz talijanski napis i hrvatski. „Babi“ ni to pravo, jer da znate Vi svi talijanski, što je debela talijanska laž. Odatle vidite, kako su pravedni ti naši prosvjetitelji i tobožni prijatelji i dobročinitelji. Njim je dosta, ako znade u kojem selu koji kmet stogod izbrbljati talijanski — pak da proglaše čitavo selo za talijansko ili, da narinu čitavomu selu talijanski jezik. Očuvaj nas Bog i B. D. Marija takovih prijatelja, dobročinitelja i prosvjetitelja!

Sjednica podružnice društvo sv. Cirila i Metoda u Livadah, obdržavala se dne 10. t. m. Posjetilo ju je mnoštvo ljudstva iz okolice, kao što i iz Buzeta, iz Kaštelira, Vabrige itd. Pristupilo je također u društvo mnogo novih članova. Dosadašnji vriedni predsjednik Visentin zahvalio se na časti, te je bio na njegovo mjesto izabran mladi rodoljub Josip Antonac. Iza sjednice uprizorila je mladež dobro posjeđeni ples, a i za družbu sakupila se liepa svota. Veseli nas, što ova podružnica tako liepo napreduje. Čujemo, da je „Lega“ snovala u Livadah otvoriti svoju školu, ali odnosno molbu podpisala je tek dvojica zaduženih seljaka.

Koparski kotar:

Izpitni usposobljenja. Dne 4. do 9. maja o. g. polagali su izpit usposobljenja na c. k. učiteljsku u Kopru, te ga polaziše dobrim uspjehom sljedeća gg. učitelji dočniko učitelje: Varžilić, učiteljica u Vrbinu; Marčelja Ante, učitelj u Brezovici; Opasić Ante, učitelj u Pazinu; Drejko Rojc, učitelj u Šijaku; Ezetić Josip, učitelj u Kalu i Kobali Karol, učitelj u Rogatcu. Čestitamo!

† Mate Šverko. Kako jur javismo, na buzetskom Krasu pao je kao stari hrast pod sjekieru u selu Klenovšćaku, kršni starac i odlični rodoljub Mate Šverko, zapustiv mnogobrojnu obitelj i nebrojne prijatelje i stovatelje. Kadno je tamo negdje god. osamdesetih počeo buditi nas, dobri ali zapušteni rođ velezaslužni naš Mate Sanković-Soldatić iz Dana, stupio je njemu uz bok medju prvimi naš nezaboravni Šverko, koji je ostao odan i vjeran narodnim nacelam sve do svoje smrti. Pokojni Mate bio je županom u rodnom mjestu, kroz više godina občinski savjetnik, član cestovnog odbora, mjestnog školskog vieća. Neumornim radom i uzornom stjeđnjom stekao si je liepo imanje, od kojeg je rado odkidao siromahom, sirotam i udvicam. Da bijaše u istinu naš Mite obćenito cijenjen i štovan u svojoj občini, pokazalo se je očitno na dan njegova pogreba, kojemu je prisustvovalo uz četvoricu gg. svetećenika jošta mno vidjenim množtvu naroda. Sv. mise čitali su i pogreb obavili gg. Juraj Dolžan, župnik iz Vodica; Zorko Klun, župe-upravitelj iz Breste; Josip Vrba župe-upravitelj iz Lanišća i Lavoslav Tonković, kapelan iz Sluma. Pogrebu prisustvovala je buzetški načelnik g. Ante Klarić, pak občinski savjetnici gg.

M. Sanković i Fr. Flego te stovatelji pokojnikovi. Ante Foropat iz Vodica, Ivantić Jakov iz Golca itd. Nagrobno slovo izrekao je veleč. g. Klun dinav do dna duše sve prisutne. Pokojnik je zapustio stariću udovu i četvoricu kršnih sinova: Jurja, Grgura, Roka i Ivana, koji sliede stope svoga vellevriednoga oca. Svi ovi, pokojnikova braća Blaž i Ivan, unučad i ostala svojla žale duboko za svojim nezaboravim poglavarom a žalimo za njim i mi njegovi prijatelji i znanci te mu i ovim putem kličemo raztuženi: Viešni Ti pokoj, vriedni naš Mate!

Lošinjski kotar:

Podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda“ na Dubašnicel. U glavnoj skupštinji ženske podružnice „družbe sv. Cirila i Metoda“ na Dubašnici izabrane su u novi odbor: gdje Ivanka Spicijarić (Filinić), ravnateljica, Marica Škarpa, blagajnica, Marica Kraić, tajnica. Ova je od osnutka podružnice, uvijek u odboru, kome je u istinu bila desna ruka, pa smo sjegurni, da će bit takova i u buduće. Blagajnica nova, no veselo se svog posla primila, pa smo više nego sjegurni, da će ga na zadovoljstvo i vršiti, ta ona je iz rodoljubne obitelji Škarpa, koja je u narodnim stvarima na Dubašnici uvijek med prvimi. Ravnateljica Spicijarić bila je već prvo u odboru, pa i ne treba kazati kolji ju članice smatraju vriednom, kad ju jednoglasno izabraše ravnateljicom. Nadamo se, da će obnovljeni muški i ženski odbori podružnice učiniti sve moguće, da nas tekom godine razvesele kakvom zabavom i tim raztrkanu a bome malko i raziepekanu Dubašnicu približe i ujedine u slogu... Al zato treba odbore podpirati, poticati, a ne njihove snove već u zametku gušiti. jer odbori sami uz najbolju volju ne mogu ništa, ako im tko ne pomaže savjetom i ču; česa na žalost do sad nije bilo. — Ne, varamo se, bilo je prvih godina, za djakovanja g. popa Josipa Bogovića i slobodnih praznika vlog učitelja g. Josipa Kraljića. Zalostno ipak, da ostala njihoveca Dubašnica nije mogla ili htjela njihovoga rada uz odbor podružnice nastaviti. Strpljen, spašen! Strpimo se i čekajmo, tko da ih sledi!?

Prinos naš nije velik, no što ćete, ženska nije uvijek sama gospodarica, a muški nemože li neće da njoj više dade i tako vam od nas sama sitna pržina, al zato velika želja, da našoj Družbi pomognemo, s toga joj i poslamo koliko sledi: gdje Gržetić Katica 2 K, Radivoj Jelka 2 K, Trinajstić Marija 2 K, Radić Adele 40 h, Mužina Marica 40 h, Šabalja Marica 40 h, Kraljić Ante rođj. Škarpa 40 h, Šabalja Mare 40 h, Bogović Irma 80 h, Kraljić Franica 40 h, Radić Marica 60 h, Bogović Marica r. K, Škarpa Marica 40 h, Kraić Marica 40 h, Linardić Marija 40 h, Milešetić Katica 40 h, Vasilčić Ivana 40 h, Maškulin Katica 40 h, Spicijarić Ivana 40 h, Škarpa Ante 40 h, Črnčić Marija 40 h, Kirinčić Mare 40 h, Mužina Katica 40 h, Malešić Tonica 40 h, Kremenčić Marica 40 h, Bogović Marija 40 h, Galantić Marica 40 h, Radić Olga 50 h, Turčić Marica 40 h, Kraljić Antica 40 h, Filinić Karmela 40 h, Filinić Marija 40 h, Bogović Jelka 40 h. To za 1902., a za 1903: zavećale smo se da ćemo više, ako Bog dade!

Razne primorske viesti.

Milodari za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ itd. — Dogodilo mi se češće, da mi je koji iz prostoga puka izručio sakupljen novac za ovo ili ono narodno društvo, uz molbu, da ga odašajem dočičnom društvu. To sam ja redovito odmah i učinio. Više puta uručilo mi se novac u iste svrhe sakupljen i kod gospodskog stola, da ga odašajem na određenu adresu, što sam opet obično odmah učinio. Nego kao što drugi sabirači dolaze u sličnim slučajevima u nepriklju, tako došao sam jur i ja. Evo zašto. Puk, koji nešto doprinese u dobrotvorne svrhe, jedva očekuje, kad će to doći u novinama oglaseno. Nego žaliće obično mora na to dugo čekati, najmanje svakako 2—3 mjeseca, a često ni toga ne dočeka. To je slabo i jedno i drugo. Tim se puk ozlovolji, a da ne govorim o inteligentnoj klasi, a dočičnoga sakupljača meće se u surtnju, da je možda novce — »zapio«. To se meni već više puta dogodilo, biva najme, da me se je pitalo, da li sam izručeni mi novac odaošao. I kad bi bio izgubio pošlaški »recipis« ili ga ne bi bio sobom imao, bio bi ostao — osramoćen. Evo o je baš uzrokom, što se i medju inteligencijom obično svatko neka primiti novac, da ga dalje odašalje. A znadem, da su mi se jur nekoi sakupljači ob ovom

pruživali, te jednostavno rekli mi, da radi ovoga razloga baš ne će u buduće više sakupljati niti primiti takove novce, Kad se što ovakova čuje, to nije dakako od koristi našim društvima, zato trebalo bi, da ista redovito svaki mjesec najave u novinama prispjele prinose i njihove darovatelje, ako neće to učiniti odmah za stala prispjeli dar. Istina, kod toga se nekoi sakupljači pomazu tim, da sami na svoj trošak jave u novinama dočični iznos i njegove darovatelje ili da pak novac odašajaju kojoj novini, mjesto samomu društvu, čim se i opet povećava trošak odpremanja. Najbolje bi svakako bilo, kad bi pojedina naša društva redovito javljala, kako rekoh, svaki mjesec. Možda ova moja opazka ne će biti na — odmel, a ne bi škodilo, kad bi se ju uzelo u obzir. —

Gospodarska Sveza za Istru u Puli. Začlaniti su se nadalje (vidi br. 18. Naše Sloge) u »Svezu« sljedeće zadruge: 20. Gospodarsko-Trgovačko društvo u Čunskom, občina Lošinj. — 21. Društvo za štednju i zajmove, Gospodarsko i konsumno u Cresu, društva za štednju i zajmove (Raiffaische); 22. u Vrbinu; 23. u Lindaru; 24. Gospodarska zadruga Opalija (za dolnji dio sudbenoga kotara Volosko). — Gospodu u Cresu, Nerezinam, Čunskom itd., molim da se strpe; neimam nego dvije ruke; biti će Božjom pomoći sve po malo. Dr. Laginja.

Razni prinosi.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opalji darovase preko naše uprave: Gosp. Josip Kalčić sabrao u veselom društvu kod Ivančića pul Širolu od rodoljubnih činovnika voloskog suda te domaćina K 7-65; pomorski kapetan gosp. Ambrozy dno za jednu žigicu g. F. Benigeru 2 K; g. Ig. Letinić, zastupnik tvrčke Felix Urbanc iz Ljubljane 1 K. Prigodnom oprostine večere kapelana g. F. Peršica, sabrano u veselom društvu kod g. učitelja Rade u Buzetu K 3-12. G. F. Tancabel, občinski blagajnik u Buzetu prigodnom izleta u Račice sabrao K 20 u gostionji Jos. Sinčić, od dičnih Račićana. Ukupno danas K 33-77

Na račun ove godine izkazano . . . 230-52
Sveukupno K 264-29

Dječkomu pripomoćnoma društvu u Pazinu darovase preko naše uprave: Prigodnom oprostine večere kapelana veleč. g. Fr. Peršica sabrano u veselom društvu kod g. učitelja Rade u Buzetu K. 11-20
Na račun ove godine izkazano . . . 220-50
Sveukupno K 231-70

Za „Sokolski dom“ sabrao brat Lukić K 10 u tvrdji „Stoja“ prigodom zdravice izrečene braći Česima i Hrvatima koji bijahu tamo sakupljeni.

Politički pregled.

U Puli, dne 13. maja 1903.
Austro-Ugarska.

Kako je poznato ustaše Niemci Tirola proti ustrojenju profesorskih stolica sa talijanskim naukovnim jezikom u Inomostu. Tamo imade već toliko stolica na juridičkom fakultetu, da mogu talijanski djaci polagati u svojem jeziku sve državne i stroge izpite. Nu kako su Talijani u obće nezasiiti, zahtjevaše novih profesorskih stolica, čemu se odlučno oprieše Niemci. Da zadovolji vlada ječne i druge, nakanila je maknuti iz Inomosta talijanske profesore, te ih namiestiti u Beču ili u Gracu; a kad bi se i tuj Niemci protivili, otvorila bi pravničku akademiju u Gorici ili u Trstu.

U Banovini bukti plamen nezadovoljstva u svih većih gradovih i mjestih. Tamo su demonstracije proti banu i majdarskom nasilju na dnevnem redu. Uslijed tih demonstracija pune su tamnice demonstranta, koji bijahu od redarstva ili oružništva pohvatani. Radi tih nemira nezadovoljstvo hrvatskoj vladi domaće vojničtvo, te je već pozvala nešto četa iz susjedne Kranjske.

Hrvatske oporbene novine zaplijenjene su svaki dan jer vladu neće, da izvanjski svijet ista dozna o tih nemirih, dočično nezadovoljstvu, koje vlada po čitavoj banovini. Pozatvarani su ponajbolji novinari, osim urednika Pasarića, dra. Haymerla, Stj. Radača, uzpitiše jošta dra. Potočnjanka i dra. Lukovića, dra. Superinju, župnika Jemeršića te mnoge druge. — Sraka sila do vremena!

